

Ressonàncies Creatives

CAPÍTOL 1. Buscar l'Agulla: Identitat i memòria cambrilenca

En aquest primer capítol del pòdcast, conversem amb **Maria Borràs** (@magiaborras_) i **Marina Carrión** (@marina.carrion.arte), creadores de “*Buscar l'Agulla: la identitat i la memòria d'un poble convertit en ciutat*”. Aquest projecte cultural és una iniciativa local de recuperació de la memòria col·lectiva de Cambrils, a través d'un element simbòlic com és l'antic Pòsit de pescadors.

Elles són dues artistes cambrilenques amb trajectòries diverses i perfils complementaris. La **Maria** s'ha format en composició a l'ESMUC i dirigeix la Coral Jove Verge del Camí de Cambrils, a més, ha col·laborat en projectes multidisciplinaris com “Composició 1”, de l'orquestra Ars Movens. Actualment, també està cursant el Grau d'Arts de la Universitat Oberta de Catalunya. Dins del projecte, s'encarrega de la investigació i del disseny sonor de la instal·lació; a més de la creació d'un disc únic, fet a partir de la recopilació de les cançons resultants de la seva recerca.

La **Marina**, en canvi, té formació en direcció de cinema i escenografia i, a més, ha estat directora d'art de *Ilusión de Verano*, pel·lícula seleccionada als Premis Gaudí. També ha organitzat i participat en les Jornades expositives Pinsa. Dins de *Buscar l'Agulla*, s'encarrega del disseny i la instal·lació de l'espai expositiu a la Torre del Port de Cambrils. Per altra banda, també ha dirigit i produït el migmetratge documental entorn la història de l'antic Pòsit de pescadors de la ciutat.

Hem dividit l'episodi en dues parts. A la **primera**, parlem de com va sorgir la iniciativa, del seu procés creatiu i ens endinsem en cadascuna de les seves peces principals —l'exposició, el “discu” i el documental— per entendre millor la seva mirada sobre el territori, la memòria i la creació. Mentre que a la **segona** meitat, ens

endinsem de ple a parlar del procés de creació de *Buscar l'Agulla*, amb totes les seves dificultats, però també amb el suport i la implicació de les persones. Parlem de (re)activar la memòria, de la recuperació de la identitat i de retornar a la gent una part del que va significar el Pòsit a través del vessant més emocional del projecte.

Índex de continguts

Clica a sobre de cada apartat per anar-hi directament dins del document:

PART 1

- **Introducció (min. 2:39)**
- **L'exposició a la Torre del port (min. 10:33)**
- **El "discu" i la recerca sonora (min. 20:15)**

PART 2

- **El documental i la memòria col·lectiva (min 1:02)**
- **Suport i dificultats del projecte (12:10)**
- **Impacte, futur i aprenentatges (19:50)**
- **Tancament i recomanacions (min. 31:29)**

PART 1

Introducció (min. 2:39)

1. Com va començar tot plegat? D'on va sorgir la necessitat de fer aquest projecte?

La Maria i la Marina expliquen que el projecte va sorgir de la necessitat de **recuperar la memòria col·lectiva de Cambrils** i de buscar connexions personals i comunitàries al voltant de l'antic Pòsit de pescadors, un edifici icònic i carregat d'història.

2. Per què el Pòsit? Què representa per vosaltres aquest lloc?

Tot i que elles mai van viure aquest espai personalment, ha estat sempre molt present a la seva vida a través dels seus familiars. També van trobar adient fer, pel doble aniversari que es complia aquest any, el **centenari de la seva construcció** i els **vint anys del seu enderrocament**.

3. Podríeu explicar-nos quines són les seves parts?

El projecte combina tres formats complementaris: en primer lloc, una **exposició immersiva** a la Torre del Port, un “**discu**”, amb cançons tradicionals recuperades de l'arxiu i entrevistes i, finalment, un **documental** que recull testimonis i històries del Pòsit.

L'exposició a la Torre del Port (min. 10:33)

4. Com heu pensat i dissenyat la instal·lació?

La Marina explica que l'exposició s'ha concebut com una **experiència immersiva** que permet reviure el Pòsit i connectar emocionalment amb la seva memòria col·lectiva. A la **planta baixa**, una instal·lació audiovisual envolta el visitant amb sons i imatges del Pòsit; a la **planta central**, les fotografies penjades com roba estesa conviden a tocar i sentir el pas del temps; i a la **planta superior**, s'hi exposa el **rellotge original del Pòsit**,

recuperat gràcies a la col·laboració dels antics pescadors. Aquest espai actua com el **punt de partida sensorial** del projecte, un lloc des d'on comprendre i viure el que després s'explica al disc i al documental.

El “discu” i la recerca sonora (min. 20:15)

5. En quin punt us plantegeu dur a terme un disc i un documental? Formava part de la idea inicial o va sorgir arran del que us vau trobar durant el procés de recerca?

De manera natural, i a mesura que avançava la investigació, la Maria i la Marina van veure que el projecte podia expressar-se més enllà de l'exposició visual. Així va néixer la idea de crear un **disc únic** que recollís els resultats de la recerca feta als **arxius de la ciutat** i als treballs previs del grup de recerca **l'Anjub**.

Durant aquest procés, van aparèixer **enregistraments antics, entrevistes i referències a cançons populars** vinculades al món marítim i a la vida quotidiana del Pòsit. A partir d'aquests materials, la Maria va poder **reconstruir un patrimoni sonor gairebé oblidat**, convertint la memòria oral de Cambrils en una nova experiència artística.

6. Quin és el paper de la tradició oral i, en especial, de les dones cambrilenques en el desenvolupament del “discu”? Heu descobert cançons populars que no coneixíeu?

El paper de les **dones ha estat central en aquesta recerca**. Gairebé totes les cançons trobades provenen de veus femenines, que al llarg del temps han **mantingut viva la tradició oral i les històries del barri marítim**. D'aquesta manera, el “discu” no només preserva un llegat cultural, sinó que també reconeix i dona veu a les dones cambrilenques com a veritables transmissores de la memòria col·lectiva.

Aquesta primera part de l'episodi es tanca amb un fragment de la cançó “*Mare, vull ser pescador*”, interpretada per **Maria Borràs**.

PART 2

El documental i la memòria col·lectiva (min. 1:02)

7. Com va sorgir la idea de fer un documental i com ha estat el procés de creació?

La Marina explica que el procés del documental va néixer paral·lelament al “discu”, amb la voluntat de **donar veu directa a les persones vinculades al Pòsit**. Tot i viure a Madrid, va treballar conjuntament amb la Maria en la fase d’investigació, i en **només deu dies van enregistrar totes les entrevistes**. Destaquen la **proximitat i les anècdotes viscudes** amb la gent gran, que van aportar **records únics i molt emotius**.

8. Hi ha alguna història o testimoni que us hagi sorprès especialment?

La Marina comenta que el més colpidor va ser comprovar com **tothom coincidia a descriure el Pòsit com “casa”**, un espai de pertinença i comunitat. La Maria recorda també diverses històries personals compartides durant les entrevistes, moments senzills però carregats d’emoció.

9. Com creieu que pot contribuir el documental a preservar la memòria de la ciutat?

Per a la Maria, l’objectiu és **activar records a través de l’art**, situant les persones al centre: gent que no és famosa, però que forma part essencial de la història de Cambrils. El documental vol que la població torni a parlar del Pòsit, que recuperi la seva identitat col·lectiva. La Marina afegeix que també serveix com a **tancament d’una ferida oberta**, la de la demolició del Pòsit, oferint un espai simbòlic de reconeixement i reparació.

Suport i dificultats del projecte (min. 12:10)

10. Amb quines dificultats us heu trobat durant aquest any de recerca i creació?

La Marina explica que la principal dificultat ha estat **econòmica**. Tot i haver rebut suport d'entitats locals i finançament a través del Verkami, no han pogut cobrar res per la feina feta i han hagut de **combinar el projecte amb altres feines**. La Maria afegeix que la **gestió administrativa i econòmica** ha estat una tasca que han hagut d'aprendre amb el temps, i que això sovint les allunyava de la seva pràctica artística. Tot i això, asseguren que el resultat ha valgut la pena i que el projecte les ha fet créixer professionalment.

11. Heu tingut suport institucional i com valoreu l'experiència en general?

Sí, han comptat amb la col·laboració d'algunes entitats locals i del Museu d'Història de Cambrils, però coincideixen que és necessari **un suport econòmic més fort** per fer sostenibles projectes culturals d'aquesta magnitud. Tot i la precarietat, es mostren **molt satisfetes del resultat**, orgulloses de la feina feta i de la complementarietat que han trobat treballant juntes.

Impacte, futur i aprenentatges (min. 19:50)

12. Com ha impactat fins ara el projecte i com creieu que ho farà en el futur? Com ha reaccionat la gent gran del poble? I els més joves?

La resposta del públic ha estat molt positiva, especialment entre el **teixit jove de Cambrils**, que s'ha implicat activament en les activitats del projecte i mostra un gran interès per la cultura local.

Les persones grans s'han emocionat en veure reconeguts els seus records i experiències, mentre que els joves s'han sentit atrets per la manera innovadora i artística de connectar amb la història del seu poble.

13. Creieu que aquest format es pot extrapolar a altres poblacions o ciutats amb memòries similars?

La Maria considera que el projecte és **totalment extrapolable**, ja que molts pobles han viscut transformacions semblants i podrien activar la seva pròpia memòria col·lectiva. Proposa, per exemple, organitzar **tallers de mapatge de memòria**, una activitat participativa i lúdica que permet parlar del passat del poble d'una manera propera i creativa.

14. Què us ha aportat aquesta experiència com a artistes, creadores i professionals de la cultura? I a nivell personal?

La Marina destaca un **gran creixement professional i personal**, després d'un any dedicat a la recerca i a reconnectar amb el barri mariner on van viure els seus avis. Assegura que ha pogut conèixer millor les seves arrels i la història familiar. La Maria, per la seva banda, remarca que el projecte li ha permès **reconnectar amb la música** —després d'un temps allunyada— i sentir que pot desenvolupar la seva carrera artística **sense haver de marxar del poble**.

Tancament i recomanacions (min. 31:29)

15. Ens podríeu recomanar algun/a artista o obra que us hagi inspirat recentment?

La Marina recomana l'artista i directora **Marta Pazos**, mentre que la Maria destaca la revista **Poliédrica**, una publicació sobre art i pràctiques culturals contemporànies.

16. On us podem seguir per saber més dels vostres projectes?

Es pot seguir la seva feina i les novetats de *Buscar l'Agulla* a través del perfil d'Instagram del projecte: [@buscarlagulla](https://www.instagram.com/buscarlagulla)

I també es pot seguir la feina que fan totes dues a través dels seus perfils personals d'Instagram: [@marina.carrion.arte](https://www.instagram.com/marina.carrion.arte) i [@magiaborras](https://www.instagram.com/magiaborras)

L'episodi es tanca amb la cançó "*Mare, vull ser pescador*", interpretada per **Maria Borràs**.